

SVEA HOVRÄTT
Patent- och
marknadsöverdomstolen
Rotel 020107

BESLUT
2019-10-02
Stockholm

Aktbilaga 14
Mål nr PMÖ 1490-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Patent- och marknadsdomstolens beslut 2019-01-16 i mål nr PMT 12906-18,
se bilaga A

PARTER

Klagande

Autoliv Sverige Aktiebolag, 556080-7173
Wallentinsvägen 22
447 83 Vårgårda

Ombud: Advokaten E.F. och jur.kand. T.B.
Roschier Advokatbyrå AB
Box 7358
103 90 Stockholm

Motpart

Volvo Personvagnar Aktiebolag, 556074-3089
Assar Gabrielssons väg
405 31 Göteborg

Ombud: Advokaterna D.S., A.K. och K.W.
Sandart & Partners Advokatbyrå KB
Box 7131
103 87 Stockholm

SAKEN

Rättegångshinder

PATENT- OCH MARKNADSÖVERDOMSTOLENS AVGÖRANDE

1. Patent- och marknadsöverdomstolen avslår överklagandet.
 2. Autoliv Sverige Aktiebolag ska ersätta Volvo Personvagnar Aktiebolag för dess rättegångskostnad i Patent- och marknadsöverdomstolen med 96 000 kr, allt avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker.
-

Dok.Id 1516715

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 00	08-21 93 27	måndag – fredag 09:00–16:30
E-post: svea.hovratt@dom.se www.patentochmarknadsoverdomstolen.se				

YRKANDEN M.M.

Autoliv Sverige Aktiebolag (Autoliv) har yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen, med ändring av första punkten i det överklagande avgörandet, i första hand, ska avvisa Volvo Personvagnar Aktiebolags (Volvo Cars) talan i dess helhet och, i andra hand, avvisa Volvo Cars förstahandsyrkande.

Volvo Cars har motsatt sig ändring av Patent- och marknadsdomstolens beslut.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Till utveckling av sin talan i fråga om rättegångshinder har parterna vidhållit vad de anfört vid Patent- och marknadsdomstolen samt gjort i huvudsak följande tillägg.

Autoliv

I målet föreligger inte något agerande som skulle kunna utgöra patentintrång i sig. Den enda försäljningen av de påstått patentskyddade produkterna som skett i eller till Sverige, är till Volvo Cars. Den försäljningen har dock Volvo Cars uttryckligen angett att den faller utanför målet. Autoliv har inte heller tillverkat, använt eller importerat några sådana produkter i eller till Sverige.

Det har inte heller förekommit någon relevant marknadsföring av produkterna utan endast kommersiella diskussioner mellan Autoliv och Volvo Cars. Eftersom inga intrångsgörande handlingar skett i Sverige kommer de tekniska övervägandena i patentmålet, oavsett parternas sannolika samförstånd om tekniken i sig, att vara begränsade, om några alls.

Om ett alternativt yrkande om patentintrång aldrig behövs prövas i praktiken, exempelvis för att det står klart att patentlicens ingåtts eller att det inte skett några åtgärder som kan utgöra patentintrång i Sverige, påverkar det inte fördelningen av rättegångskostnaderna. Om det överklagade beslutet upprätthålls kan en part därför

utan någon sådan risk i princip alltid framställa ett sådant alternativt yrkande för att få målet prövat av Patent- och marknadsdomstolen.

Att rättegångskostnaderna ökar vid separata rättegångar utgör inte ett tillräckligt skäl för att Patent- och marknadsdomstolen, med avsteg från gällande instansordning, ska utvidga sin behörighet till att omfatta ett tvistemål i allmänhet.

De två målen kommer inte att kunna handläggas samtidigt, varför det saknas risk för motstridiga avgöranden. Det gemensamma processmaterialet, särskilt av teknisk karaktär, kommer dessutom vara mycket begränsat, om något.

Volvo Cars

Det är kärandens åberopade omständigheter i frågor om brott mot licensavtal och patentintrång som är avgörande för Patent- och marknadsdomstolens behörighet. Autolivs bestridande av patentintrång får prövas i sak och utgör inte skäl för avvisning av käromålet. Det ska anmärkas att Volvo Cars — utöver de former av intrångsåtgärder som Autoliv har anfört — även gjort gällande att Autoliv har marknadsfört dvs. bjudit ut intrångsgörande produkter. Med utgångspunkten att Volvo Cars påstår att Autoliv gör sig skyldigt till intrång i ett europeiskt patent, som har verkan i Sverige, så föreligger behörighet för Patent- och marknadsdomstolen att pröva Volvo Cars talan.

Fördelningen av rättegångskostnader är alltid beroende av vilken part som anses vinnande respektive tappande. Även andra förhållanden kan påverka kostnadsfrågan, exempelvis på vilket sätt en part har utfört sin talan. En tänkbar kostnadsfördelning om målet får en viss utgång är inte något skäl mot kumulation.

Genom kumulation hos Patent- och marknadsdomstolen undviks dubblerade rättegångskostnader för parterna och dubbel handläggning för domstolarna. Därtill skulle processmaterial som är av betydelse för prövningen av flera frågor kunna läggas

fram endast en gång. Genom kumulation uppstår inte heller någon risk för motstridiga avgöranden.

Autoliv har åberopat ett utdrag från sin webbplats.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Av 1 kap. 4 § första stycket 1 lagen om patent- och marknadsdomstolar (2016:188) framgår, att Patent- och marknadsdomstolen handlägger bl.a. mål enligt patentlagen (1967:837). Av 65 § patentlagen jämförd med 58 § samma lag följer, att till sådana mål hör bl.a. mål om ersättning på grund av patentintrång.

I mål om patentintrång ska rätten enligt 4 kap. 1 och 2 §§ lagen om patent- och marknadsdomstolar enligt huvudregeln ha en sammansättning med både lagfarna domare och tekniska ledamöter. Om det inte finns behov av teknisk sakkunskap får rätten bestå av endast lagfarna domare.

Allmänna bestämmelser om bl.a. förening av mål finns i 14 kap. rättegångsbalken. Väcker någon samtidigt flera käromål mot samme svarande ska käromålen enligt 14 kap. 1 § rättegångsbalken handläggas i en rättegång om de stödjer sig på väsentligen samma grund. Enligt 14 kap. 6 § rättegångsbalken får mål mellan samma parter även i andra fall handläggas i en rättegång, om det är till gagn för utredningen. I sådana fall får de enligt den nyssnämnda bestämmelsen åter särskiljas, om det finns skäl för det. Bestämmelsen i 14 kap. 6 § rättegångsbalken, som är fakultativ, är tillämplig bl.a. i fall där två käromål stödjer sig på väsentligen likartade grunder (se Ekelöf m.fl., Rättegång, Andra häftet, nionde uppl. s 206 f.). I kravet på att grunderna ska vara likartade ligger att de måste ha vissa överensstämmande egenskaper, fast de kan skilja sig från varandra i andra avseenden, t.ex. i fråga om tid och rum.

Vidare finns en särskild bestämmelse om kumulation i lagen om patent- och marknadsdomstolar. Enligt 1 kap. 5 § i lagen om patent- och marknadsdomstolar får Patent- och marknadsdomstolen, i samband med ett tvistemål som avses i 4 § samma

lag, pröva även ett annat tvistemål mellan samma eller olika parter, om domstolen anser att det är lämpligt med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter.

I bestämmelsen anges särskilt att Patent- och marknadsdomstolen inte får pröva en tvist som ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Av bestämmelserna i 10 kap. rättegångsbalken följer att domstolen inte heller får pröva tvister som ska prövas av viss annan domstol (jfr prop. 2015/16:57 s. 182).

Om domstolen tar upp ett mål till prövning med stöd av 1 kap. 5 § lagen om patent- och marknadsdomstolar, tillsammans med ett mål som omfattas av domstolens exklusiva behörighet, ska målen enligt 3 kap. 7 § samma lag handläggas gemensamt i en rättegång. Bestämmelsen synes i förarbetena ha behandlats som speciallagstiftning i förhållande till de allmänna bestämmelserna om kumulation i 14 kap. rättegångsbalken och någon möjlighet att åter särskilja målen har inte förutsatts (se härtill a. prop. s. 182 f.).

Ett övergripande syfte med den särskilda bestämmelsen om kumulation i 1 kap. 5 § lagen om patent- och marknadsdomstolar är enligt förarbetena, att göra det möjligt att i ett sammanhang pröva frågor som hör samman. Härigenom skapas förutsättningar för en effektiv och processekonomisk handläggning, som minskar besvär och kostnader för parterna liksom risken för motstridiga avgöranden. (Se härtill a. prop. s. 178 f.).

I förarbetena anfördes bl.a. att viss ledning kunde hämtas från tillämpningen av kumulationsregeln i 14 kap 6 § rättegångsbalken vid bedömning av om det kunde vara lämpligt att pröva ett annat tvistemål samt att det ofta kunde vara lämpligt att kumulera om käromålen stödjer sig på väsentligen samma eller likartade grunder (se a. prop. s. 181).

En situation som särskilt framhölls var den att det samtidigt med ett immaterialrättsligt yrkande framställs ett yrkande om skadestånd på grund av avtalsbrott. Som exempel på en sådan situation anfördes att käranden i ett mål om intrång i en ensamrätt också gör gällande att svaranden brutit mot ett licensavtal (se a. prop. s. 178).

Volvo Cars har till grund för sitt förstahandsyrkande åberopat att Autoliv, i enlighet med ett licensavtal som träffats mellan parterna i november 2010 och alltsedan avtalet träffades, nyttjat uppfinningen enligt patentet EP 2 377 417 B1 vid tillverkning, marknadsföring och försäljning av en bälteshake till andra avnämare än Volvo Cars. Ersättningen avser tiden 1 januari 2011 – 26 april 2016.

Till grund för sitt andrahandsyrkande har Volvo Cars åberopat att Autoliv, utan Volvo Cars samtycke, tillverkat, bjudit ut och/eller fört ut på marknaden en produkt med beteckningen Retractor R200.2RP och/eller använt denna produkt och/eller innehaft produkten för något av dessa ändamål samt att produkten innefattar uppfinningen enligt patentet. Ersättningen avser tiden 21 september 2013 – 21 september 2018.

Volvo Cars yrkanden i första respektive andra hand grundar sig således på ett utnyttjande av uppfinningen enligt patentet; förstahandsyrkandet på ett åberopat utnyttjande i enlighet med ett licensavtal och andrahandsyrkandet på ett åberopat utnyttjande utan samtycke (patentintrång). Volvo Cars yrkanden grundar sig därmed i sin kärna på Autolivs utnyttjande av den teknik som Volvo har ensamrätt till enligt det europeiska patentet och därmed på väsentligen likartade grunder.

Volvo Cars yrkanden i målet är i processrättslig mening alternativa genom att bolaget begär ersättning antingen enligt förstahandsyrkandet eller andrahandsyrkandet. Även de av Volvo Cars åberopade grunderna – som i verkligheten inte kan ha förelegat samtidigt, men däremot under olika tidsperioder – är alternativa, i det att bolaget begär ersättning antingen på grund av licensavtal eller på grund av patentintrång, låt vara att de avser delvis olika tidsperioder. (Angående alternativa och kumulativa yrkanden och grunder, se Ekelöf m.fl. a.a. s. 158.)

Av bestämmelserna om kumulation och tillämpningen av dem framgår, som ovan anförts, att käromål som grundas på alternativa grunder kan handläggas i en rättegång. Detta gäller även i fall som det förevarande, där de åberopade grunderna i verkligheten inte kan ha förelegat samtidigt. Vad Autoliv anför om att Volvo Cars käromål är ”motsatta” utgör således inte hinder mot att de handläggs gemensamt.

Huruvida svaranden erkänner eller förnekar de omständigheter som kändanden åberopar till grund för sin talan saknar betydelse för om olika käromål kan handläggas i en rättegång. Också förekomsten av motfakta saknar självständig betydelse för frågan om gemensam handläggning. Vad Autoliv anfört i dessa hänseenden utgör således inte hinder mot att käromålen handläggs i en rättegång.

En grundläggande materiell fråga i målet är vad den patentskyddade tekniken omfattar, vilket är en fråga som innefattar tekniska överväganden. Denna fråga är av betydelse vid bedömning av frågan om Autoliv utnyttjat den sålunda skyddade tekniken. Om det visas att Autoliv utnyttjat tekniken är frågan också av betydelse för bedömningen av om ett avtal angående denna teknik kommit till stånd mellan parterna och, om så inte visas vara fallet, för bedömningen av om utnyttjandet konstituerar ett patentintrång.

Av det anförda följer att det föreligger ett sådant samband mellan käromålen som är en förutsättning för att de ska kunna handläggas gemensamt samt att de rör frågor vars bedömning aktualiserar tekniska överväganden och att det därmed kan finnas behov av teknisk sakkunskap i rätten. Vid dessa förhållanden är det, enligt Patent- och marknadsöverdomstolens mening, med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter lämpligt att käromålen handläggs gemensamt. De skäl mot kumulation som Autoliv anfört avseende rättens sammansättning och fördelning av rättegångskostnader föranleder ingen annan bedömning.

På grund av det anförda ska Autolivs överklagande avslås.

Rättegångskostnader

När mål från lägre rätt överklagas ska skyldigheten att ersätta rättegångskostnad i högre rätt bestämmas med hänsyn till rättegången där. När det uppstår kostnader i högre rätt i mål angående fråga, som dit fullföljts särskilt, äger vad i 18 kap. rättegångsbalken stadgas om mål, som väckts vid lägre rätt, motsvarande tillämpning. (se 18 kap. 15 § första och andra styckena rättegångsbalken). Autoliv har anfört att Volvo Cars kostnadsyrkande i Patent- och marknadsöverdomstolen ska prövas av Patent- och marknadsdomstolen i samband med avgörande av målet i sak. Av det

anförda följer emellertid att Autoliv ska som tappande part, i enlighet med huvudregeln i 18 kap. 1 § rättegångsbalken, ersätta Volvo Cars för dess rättegångskostnad i Patent- och marknadsöverdomstolen. Det kan dock noteras att en överrätts beslut om fördelning av rättegångskostnader i en särskilt överklagad fråga inte hindrar att dessa kostnader även beaktas vid den slutliga fördelningen av kostnaderna (se NJA 2016 s. 87).

Autoliv har som skälig vitsordat den ersättning som Volvo Cars fordrat.

Överklagande

Beslutet innehåller enligt Patent- och marknadsöverdomstolen frågor där det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att ett överklagande prövas av Högsta domstolen. Beslutet får därför överklagas. (1 kap. 3 § tredje stycket lagen om patent- och marknadsdomstolar)

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2019-10-30

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per Carlson, referent,
f. d. hovrättslagmannen Peter Strömberg och hovrättsrådet Kerstin Norman.

Föredragande har varit Emma Sandler.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Patent- och marknadsdomstolen

PROTOKOLL
2019-01-16
Handläggning i
Stockholm

Aktbilaga
Mål nr
PMT 12906-18

Handläggning i parternas utevaror

RÄTTEN

Rådmannen Tomas Norström

PROTOKOLLFÖRARE

Norström

PARTER

Kärande

Volvo Personvagnar Aktiebolag, 556074-3089

Ombud: Advokaterna D.S., A.K. och K.W.

Svarande

Autoliv Sverige AB, 556080-7173

Ombud: Advokat E.F. och jur. kand. T.B.

SAKEN

Talan om ersättning på grund av avtal eller på grund av patentintrång; nu fråga om domstolens behörighet att pröva målen

Volvo Personvagnar Aktiebolag (Volvo) har väckt talan mot Autoliv Sverige Aktiebolag (Autoliv) med yrkande om betalning med, i första hand, 4 966 256 euro på grund av avtal eller med, i andra hand, 2 500 000 euro på grund av patentintrång.

Autoliv har yrkat att Patent- och marknadsdomstolen i första hand ska avvisa Volvos talan, eller, i andra hand, avvisa Volvos talan om ersättning på grund av avtal. Autoliv har i sak bestritt Volvos talan. Autoliv har också framställt vissa yrkanden om målens handläggning.

Autoliv har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Dok.Id 1961317

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Rådhuset,
Scheelegatan 7

Telefon
08- 561 654 70

E-post:
stockholms.tingsratt.patentmarknad@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

Patent- och marknadsdomstolen prövar nu, efter genomgång av handlingarna, Autolivs yrkanden och meddelar följande

BESLUT

1. Patent- och marknadsdomstolen lämnar Autoliv Sverige Aktiebolags invändning om rättegångshinder utan bifall.
2. Domstolen tar inte nu ställning till Autoliv Sverige Aktiebolags yrkanden om målens handläggning.

SKÄL

Några rättsliga utgångspunkter

Autolivs invändningar om rättegångshinder aktualiserar frågan om Patent- och marknadsdomstolens behörighet att pröva tvistemål i allmänhet i samband med att domstolen prövar ett mål, som domstolen har exklusiv behörighet att pröva.

Av 1 kap. 4 § lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar följer att domstolen har exklusiv behörighet att handlägga mål enligt det som föreskrivs i bl.a. patentlagen (1967:837). I samband med ett sådant tvistemål får Patent- och marknadsdomstolen pröva även annat tvistemål mellan samma eller olika parter, om domstolen anser det lämpligt med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter (1 kap. 5 §). I ett sådant fall ska målen handläggas gemensamt i en rättegång (3 kap. 7 §). Någon möjlighet att under den gemensamma handläggningen kunna särskilja målen har inte förutsetts i förarbetena (prop. 2015/16:57 s. 182 f.) till de nu nämnda bestämmelserna.

Det är således en förutsättning för att också pröva tvistemål i allmänhet att domstolen i det enskilda fallet anser att det är lämpligt med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter. Möjligheten att också pröva ett allmänt tvistemål i samband med t.ex. ett patentmål är – som också framgår av förarbetena till bestämmelsen (a. prop. s. 179 f.) – ett avsteg från gällande instansordning för de allmänna tvistemålen, vilket skulle kunna tala mot alltför vida möjligheter för Patent- och marknadsdomstolen att pröva

allmänna tvistemål. Det sägs dock i förarbetena (a. prop. s. 180) att domstolen inte ska hålla en alltför restriktiv linje i frågan om sin behörighet. Bestämmelsen innebär dock inte (a. prop. s. 181) att det finns någon ovillkorlig rätt att få ett allmänt tvistemål prövat gemensamt med ett mål som domstolen har exklusiv rätt att pröva. I förarbetena har uttalats att även om det är domstolen som förfogar över frågan, är parternas uppfattning av betydelse.

Det har vidare i förarbetena (a. prop. s. 181 och 292) uttalats att om en kärke, gemensamt med en talan som omfattas av domstolens exklusiva behörighet, väcker en annan talan mot svaranden och käromålen stödjer sig på väsentligen samma grund eller likartade grunder kan det ofta vara lämpligt att målen prövas gemensamt. Om det i domstolen pågår ett mål om intrång i en ensamrätt och käreanden väcker talan mot samma svarande med påstående om att denna brutit mot ett avtal angående samma ensamrätt kan det vara lämpligt att domstolen prövar båda målen. Ett annat exempel är, enligt förarbetena, när det i domstolen pågår ett mål om överföring av patent på grund av avtal och svaranden väcker talan mot käreanden med påstående om att avtalet är ogiltigt. Ett ytterligare exempel där det kan vara lämpligt med gemensam prövning kan vara att en talan om skadestånd eller förbud enligt lagen (2018:558) om företagshemligheter prövas gemensamt med en talan om upphovsrättsintrång. Vidare har det (a. prop. s. 292) sagts att lämpligheten av gemensam handläggning också måste bedömas utifrån vilka omständigheter i sak som föreligger. Det har också (a. prop. s. 291) uttalats att avgörande för domstolens bedömning framför allt ska vara om en gemensam handläggning kan antas medföra processekonomiska fördelar.

Parternas talan

Volvo

Volvo har som grund för sitt yrkande i första hand åberopat att parterna i november 2010 avtalade om en licens för Autoliv att utnyttja uppfinningen enligt det europeiska

patent EP 2 337 417 B 1, som Volvo innehar. Ansökan om patent på uppfinningen gjordes den 15 april 2010. Patent meddelades den 2 januari 2013. Uppfinningen avser en bälteshake för ett säkerhetsbälte. Autoliv har, enligt Volvo, utnyttjat uppfinningen men inte betalat någon ersättning för utnyttjandet. Licensersättningen bör uppgå till det yrkade beloppet.

Som grund för yrkandet i andra hand – för det fall domstolen inte finner att ersättning ska betalas enligt förstahandsyrkandet – har Volvo åberopat att Autoliv utan samtycke tillverkar, bjuder ut eller för ut på marknaden en produkt som svarar mot uppfinningen enligt patentet. Därmed ska Autoliv betala skälig ersättning för utnyttjandet av uppfinningen.

Volvo har till stöd för förstahandsyrkandet anfört bl.a.: Licensavtalet tillkom efter att Autoliv i november 2010 tillfrågade Volvo om rätt att få utnyttja uppfinningen vid tillverkning av säkerhetsbälten åt andra fordonstillverkare än Volvo. Volvo accepterade att ge en sådan rätt mot en royaltyersättning. Parterna enades vid detta tillfälle inte om ersättningens storlek. Autoliv gavs – på förfrågan – också en rätt att använda det verktyg som Volvo använde för att tillverka bälteshaken (patentföremålet). Autoliv har utnyttjat – och utnyttjar uppfinningen – alltsedan 2011. Parterna har sedan 2010 diskuterat nivån på royaltyersättningen. I samband med sådan förhandling utväxlade parterna under våren 2015 uppgifter om det antal bälteshakar som Autoliv sålt samt gjordes en beräkning av Autolivs intäkt från försäljning av bälteshaken. Ytterligare kontakter om licensersättningen förekom mellan parterna i april 2016 då Volvo framställde ett beräknat krav, vilket inte godtogs av Autoliv. Numera synes Autoliv hävda att det inte föreligger något licensförhållande mellan parterna i fråga om uppfinningen.

Autoliv har utnyttjat uppfinningen genom att tillverka en bälteshake som benämns Retractor. Autolivs alster faller inom skyddsomfånget för patentet varför bolagets utnyttjande av uppfinningen i vart fall innebär patentintrång. Autoliv ska därmed betala

en skälig ersättning för utnyttjandet av uppfinningen. Volvo har beräknat denna ersättning utifrån samma nivå som royaltyersättningen men bara för de senaste fem åren innan talan väcktes.

Enligt Volvo är det med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter lämpligt att Patent- och marknadsdomstolen prövar Volvos talan även i vad den avser förstahandsyrkandet om ersättning på grund av avtal.

Autoliv

Autoliv har anfört att Volvos talan enligt förstahandsyrkandet är ett tvistemål i allmänhet som därmed inte omfattas av Patent- och marknadsdomstolen exklusiva behörighet och att det inte är lämpligt att målet prövas i samband med det patenträttsliga målet. Talan enligt förstahandsyrkandet ska därmed väckas vid rätten i den ort där Autoliv har säte. Enligt Autoliv bör Volvos talan i sin helhet, eller i vart fall enligt yrkandet i första hand, avvisas.

Autoliv har till stöd för sin inställning anfört bl.a. följande: Det avtal från november 2010 som Volvos förstahandsyrkande grundar sig på kan inte vara ett licensavtal avseende utnyttjandet av uppfinningen. Volvo har inte företett någon korrespondens enligt vilket avtal kan ha ingåtts. Inte heller har Volvo i övrigt lagt fram något underlag från den tidpunkten som kan ge vid handen att det skulle vara fråga om ett patentlicensavtal som parterna diskuterat. Vid den tiden kände nämligen Autoliv inte till att Volvo hade lämnat in en ansökan om patent på uppfinningen och Volvo nämnde heller inte något om patent på uppfinningen. De diskussioner som förekom mellan parterna handlade i stället om en rätt för Autoliv att använda ett visst verktyg, som tillhörde Volvo, för att också användas för tillverkning till vissa andra kunder. Det diskuterades om att Volvo skulle få en viss ersättning beräknad utifrån den försäljning som skedde av de alster som tillverkades med verktyget. Något skriftligt avtal om villkoren för Autolivs användning av verktyget togs aldrig fram. Parterna kom inte heller senare överens om någon ersättning. Den ska bestämmas utifrån vad parterna kan anses ha avtalat om. Det

av Volvo angivna avtalet avser således nyttjanderätt till ett visst verktyg och har inget samband med vad det patenträttsliga målet avser.

För det patenträttsliga målet gäller däremot att avgöra om ett patentinfrång kan anses ha begåtts och om det skett av oaktsamhet samt att, i förekommande fall, bestämma en skälig ersättning enligt patentlagen för ett olovligt utnyttjande av uppfinningen.

Autoliv har vidare påtalat att Volvos yrkanden är alternativa vilket innebär att om domstolen finner att parterna träffat ett avtal om rätt att utnyttja uppfinningen enligt patentet så avgörs tvisten mellan parterna enbart genom ett mål som ligger utanför domstolens behörighet; något som strider mot ordalydelsen av 1 kap. 5 lagen om patent- och marknadsdomstolar.

Bolaget har också pekat på att de två käromålens karaktär kan föranleda svårigheter att få en lämplig sammansättning av rätten. Det avtalsrättsliga målet saknar helt patentteknisk karaktär varför det inte är lämpligt att två tekniska ledamöter ingår i rätten. Det patenträttsliga målet, som kan innefatta en intrångsbedömning, motiverar däremot tekniska ledamöters deltagande.

Patent- och marknadsdomstolens bedömning

En förutsättning för att Patent- och marknadsdomstolen ska pröva ett allmänt tvistemål gemensamt med ett mål som omfattas av domstolens exklusiva behörighet är, som redan sagts, om domstolen med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter anser att det är lämpligt i det enskilda fallet. Genom detta krav får det i regel förutsättas att det allmänna tvistemålet gäller samma sak eller en sak som har gemenskap med det mål som domstolen har exklusiv behörighet att pröva, dvs ett sådant samband mellan de frågor som ska prövas att det framstår som lämpligt att flera mål prövas i ett sammanhang.

Som Volvo har lagt upp sin talan ska det först prövas om bolaget på avtalsrättslig grund har rätt till begärd ersättning. Bara om sådan grund saknas ska det alternativt prövas om Volvo har rätt till ersättning på grundval av en talan som Patent- och marknadsdomstolen har exklusiv rätt att pröva.

Volvos talan på avtalsrättslig grund kan inte sägas stödja sig på väsentligen samma eller likartad grund som det patenträttsliga målet. Inte heller är det i nuläget – i likhet med de exempel på situationer som nämns i förarbetena – klarlagt att det finns ett licensavtal mellan parterna. I stället gäller att i detta fall, med hänsyn till bevisning och annan utredning, utröna om parterna överhuvudtaget ingått ett licensavtal om utnyttjande av en uppfinning och vad som i övrigt är avtalsinnehållet. Att det är fråga om en situation som inte exemplifieras i förarbetena kan, enligt domstolen inte, utesluta att det kan finnas ett så nära samband mellan de frågor som ska prövas att det framstår som lämpligt att flera mål prövas i ett sammanhang (jfr prop. 2015/16 s. 181).

Bedömningen av om det, i tiden från november 2010, finns ett licensavtal om rätt att utnyttja uppfinningen kommer, enligt domstolen, att behöva innefatta tekniska överväganden om vad som är den patentskyddade tekniken för att kunna bedöma vad som är föremålet för parternas avtal. Denna fråga om tekniken måste också sägas kunna ha ett sådant samband med tekniken enligt det senare meddelade patentet att det är lämpligt att Patent- och marknadsdomstolen prövar det avtalsrättsliga målet.

Bestämmelsen i 1 kap. 5 § lagen om patent- och marknadsdomstolar om behörigheten att pröva tvistemål i allmänhet kan inte sägas utgöra hinder mot att, vid den gemensamma handläggningen av målen, senare besluta att först pröva bara det avtalsrättsliga målet, om så bedöms lämpligt.

Hänsyn kan vid målens avgörande tas till det avtalsrättsliga målets karaktär och inslag av särskilda avtalsrättsliga frågor genom att antalet lagfarna domare ökas med en eller att rätten i stället består av enbart tre lagfarna domare (4 kap. 1 § lagen om patent- och marknadsdomstolar). Denna möjlighet får sägas finnas också om det inom ramen för

den gemensamma handläggningen skulle beslutas att avgöra det avtalsrättsliga målet särskilt.

Vid en samlad bedömning av vad nu sagts finner domstolen att målen har sådana samband med varandra, som avses i 1 kap. 5 § lagen om patent- och marknadsdomstolar, och att det är lämpligt att domstolen också bör pröva det av Volvo väckta allmänna tvistemålet. Volvos talan i vad den stödjer sig på avtalsrättslig grund ska således tas upp till prövning i Patent- och marknadsdomstolen.

Skäl saknas att – som Autoliv kan ha menat – avvisa Volvos talan i vad den har patenträttslig grund.

Inte heller bör det nu göras några ställningstaganden om hur målen ska handläggas inom ramen för den gemensamma handläggningen.

Med domstolens bedömning har Autoliv inte nu rätt till ersättning för rättegångskostnad.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Part som vill överklaga beslutet i p. 1 ska först anmäla missnöje. Sådan anmälan ska göras inom en vecka från den dag parten fick del av beslutet. Försummar parten detta, har han inte längre rätt att överklaga beslutet. Om en part anmäler missnöje bestämmer domstolen med hänsyn till omständigheterna om beslutet ska få överklagas särskilt eller endast i samband med att dom eller slutligt beslut överklagas.

Tomas Norström

Hur man överklagar Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Patent- och marknadsöverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Patent- och marknadsöverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen

beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se